

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.008/2025/4/II.

A felperes:

felperes

cím1

A felperes képviselője:

ügyvéd1 Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. ügyvéd1 Tamás ügyvéd)

cím2

Az alperes:

alperes

cím3

Az alperes képviselője:

Klinger ügyvéd1 Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Klinger Dóra ügyvéd)

cím4

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság: Balassagyarmati Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 22.G.20.211/2024/26.

í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 971.300 (kilencszázhetvenegyezer-háromszáz) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I

[1] A felperes módosított keresetében 105.000 EUR kártérítés, továbbá a vissza nem szolgáltatott 262-A-12 sorozatszámú zongora vonatkozásában 185.000 EUR kártérítés és annak 2017. június 16-tól a kifizetésig számított, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

II.

[2] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult azzal, hogy a felek által 2017. március 20. napján kötött együttműködési megállapodás, valamint a két zongora rendelkezésre bocsátására vonatkozó szerződés nem jött létre, illetve érvénytelenségi kifogást terjesztett elő azokkal összefüggésben. Egyebekben beszámítási kifogása volt 80.000 EUR vonatkozásában bizományi szerződésből eredő elszámolási igény címén, illetve 290.000 EUR tekintetében kártérítés címén.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 185.000 eurót és annak 2017. június 16. napjától a kifizetésig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 4.120.258 forint perköltséget a felperesnek. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 78.029 forint, míg a felperest, hogy 43.891 forint tolmácsdíjat fizessen meg az államnak a gazdasági hivatal felhívására.

III.1.

[4] A fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy az alperes által kifejlesztett, formatervezési mintaoltalommal, valamint szabadalmi oltalommal védett márka jelzésű-zongora prototípusa 2015. január 22-én került bemutatásra a Magyar Kultúra Napján.

[5] tanúl 2015 júniusában kereste fel tanú2 Franciaországból Magyarországra letelepedett üzletembert, a felperes ügyvezetőjét a zongora prototípus sorozatgyártása érdekében a két cég közötti együttműködés kialakítása céljából. A 2015. november 13-ai első konkrét megbeszélést követően kezdődött meg a felek együttműködése. Írásbeli megállapodást ekkor még nem kötöttek, az együttműködés, a sorozatgyártás megkezdése és a nagyobb zongora-típus kifejlesztésének megkezdése szóbeli megállapodás alapján történt.

[6] A felek együttműködése keretében négy db kis zongora készült el teljesen, amelyek közül az első kettőt a felperes cégcsoportjához tartozó cég1 értékesítette, a bevétel az alperes felé nem került elszámolásra.

[7] Az alperes 2016. augusztus 4-én kötött szerződést a Budapesti színházzal 10 db [2 db kicsi (262 modell) és 8 db nagy (292 modell)] márka jelzésű-zongora leszállítására összesen 602.000.000,- Ft + ÁFA vételáron.

[8] A felek közötti megbeszélések során felmerült nézeteltérések, valamint a felperes által végzett fejlesztés finanszírozási problémái miatt tanú2 és tanúl között 2017. január elején megromlott a kapcsolat, ezt követően személyesen már nem találkoztak. Arra figyelemmel, hogy a 10 db megrendelt zongora kapcsán a Magyar Állam is nehezményezte az írásbeli megállapodás hiányát, 2017. január 16-án tanú2 és tanú3 azzal a kéréssel kereste meg dr. ügyvéd1, hogy működjön közre a peres felek közötti együttműködés feltételeinek írásban történő rögzítésében. ügyvéd1 a felperes megbízásából 2017. február elején készített egy szerződés tervezetet, azonban arra írásbeli válasz nem érkezett; egyik személyes találkozásuk alkalmával tanúl közölte ügyvéd1, hogy nem írhatja alá a szerződést ilyen tartalommal.

[9] tanúl 2017. március 16-án értesült a Budapesti színháznak gyártott első zongora ünnepélyes koncert keretében történő bemutatójának előrehozataláról. Ugyanezen a napon küldött e-mailt ügyvéd1 és tanú3, amelyben tájékoztatta őket az új időpontról. Kérte közbenjárásukat, hogy az együttműködési megállapodás és a szaúd-arábiai koncertkörútra elvinni tervezett zongorák rendelkezésre bocsátására vonatkozó szerződés aláírásra kerüljön.

[10] ügyvéd1 a felek közötti egyeztetésnek megfelelően 2017. március 20-án röviddel déli 12 óra után megjelent tanúl váci otthonában az elkészített szerződéstervezetekkel: az együttműködési megállapodással, a Magyar Állam részére szállítandó 10 db zongora gyártásának feltételeit rögzítő szerződéssel, valamint a tanúl által a szaúd-arábiai koncertkörútra elvinni tervezett két zongora rendelkezésre bocsátásának feltételeire vonatkozó szerződéssel. A megbeszélés eredményeként mindhárom szerződést aláírták a

felek azzal, hogy az együttműködési megállapodás kiegészítésre került egy további bekezdéssel, amely szerint „A alperes elismeri, hogy a fent leírtak a felperes szemszögéből kerültek megfogalmazásra, továbbá azt is, hogy tekintettel a közelgő teljesítési időpontokra, valamint a közelgő koncert eseményekre a alperes írásban még nem reagált a felperes megállapításaira”.

[11] A koncertkörútra elvinni tervezett két zongora vonatkozásában a felek által kötött szállítási szerződés szerint a felperes szállító tulajdonát képezi a 262-A-12 sorozatszámú ellátott márka jelzésű-zongora. A megrendelő vállalta, hogy a 2017. március 20-án átadott zongorát a 2017. március 21-én Budapesten megtartandó sajtótájékoztatót követően haladéktalanul visszajuttatja a szállító székhelyére abból a célból, hogy a zongorán a szállító további finomhangolást végezhesen. A szállító hozzájárul ahhoz, hogy a jelen szerződésben megjelölt feltételek teljesülése esetén a megrendelő a fenti zongorákat koncertezés és bemutatás céljából Szaúd-Arábiába szállíttassa. A szerződés 3. pontja szerint az első zongorát 2017. március 23-án, a másodikat 2017. március 29-én kell működőképes állapotban a megrendelő rendelkezésére bocsátani a szállító telephelyén. Az átvétel időpontjától a megrendelő viseli a kárveszélyt, aki köteles teljeskörű biztosítást kötni legalább a felperes tulajdonában maradó 1 db 262-A-12 sorozatszámú zongorára. A káresemény esetén fizetendő biztosítási összegnek el kell érnie a 185.000 EUR összeget. A megrendelőnek gondoskodnia kell arról, hogy káresemény bekövetkezése esetén a biztosító az esedékes biztosítási összeget a ügyvéd1 Ügyvédi Iroda szerződésben megjelölt letéti számlájára fizesse ki. Amennyiben bármilyen okból a 262-A-11 sorozatszámú zongora a szállító tulajdonában maradna, a biztosítás változatlan feltételekkel mindkét hangszerre értendő. A szállító a tulajdonát képező zongorák átadását mindaddig megtagadhatja, míg az előző pontban foglalt feltételek teljesülését a megrendelő írásban nem igazolta. A szerződésben rögzítésre került továbbá az is, hogy a megrendelő jogosult a felperes tulajdonát képező 1 db zongorát harmadik személyeknek értékesíteni azzal a korlátozással, hogy a felperes részére fizetendő vételár összege 185.000 EUR és a fizetési határidő 30 nap. Amennyiben ilyen értékesítés nem történik, a megrendelő legkésőbb 2017. május 31-ig köteles a szállító tulajdonát képező 1 vagy 2 db zongorát visszaszolgáltatni, ellenkező esetben, és amennyiben a zongora értéke a biztosítási összegből sem kerülne megtérítésre, a megrendelő már most kötelezi magát, hogy 2017. június 15. napjáig kártérítés címén megfizet a szállítónak zongoránként 185.000 EUR összeget, mely a zongora ellenértéke teljes körű megtérítésének minősül.

[12] A perbeli szerződés tárgyát képező két zongorát tanúl kiszállította Szaúd-Arábiába, ezt követően az alperes egyik zongorát sem szolgáltatatta vissza a felperesnek.

III.2.

[13] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indoklásában rögzítette előjáróban, hogy a régi Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

[14] Ezt követően a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelve az elsődleges kereset vonatkozásában rögzítette, hogy a felperes nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének és az

összezszerűség bizonyítottságának hiányát a felperes terhére értékelve a kártérítésre vonatkozó keresetet elutasította.

[15] Az együttműködési szerződésre és a szállítási szerződésre alapított keresettel összefüggésben kiemelte, hogy az alperest terhelte az általa állított érvénytelenségi okok bizonyítása, illetve annak bizonyítása, hogy a szerződések nem létező szerződések, lehetetlen szolgáltatásra irányulnak.

[16] A bizonyítékokat értékelve megállapította, hogy tanúlnak is szándékában állt a felek együttműködésének írásba foglalása, azt maga is szorgalmazta, a szaud-arábiai koncertkörútra szállítandó zongorák tekintetében sem zárkozott el a szerződéskötéstől. Tartalmi hiányosság hiányában a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy alaptalanul hivatkozott az alperes arra, a perbeli követelés alapjául szolgáló szerződések nem létező szerződések lennének.

[17] Szintén megalapozatlannak találta azt az alperesi védekezést, hogy a perbeli szerződések lehetetlen szolgáltatásra irányulnának. Utalt arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.116/2022/6. számú ítéletében a külföldön értékesített két zongora vonatkozásában foglalt állást, amely megállapítás nem értelmezhető kiterjesztően úgy, hogy az együttműködés idején elkészült további két zongora tulajdonjogát is ekként döntötték volna el a felek. Rámutatott arra, hogy az alperesi ügyvezető a szerződés aláírásával elismerte, hogy a perbeli zongora a felperes tulajdonát képezi, ezzel ellentétes tényre a rendelkezésre álló egyéb adatokból sem lehetett következtetni.

[18] Nem találta a perbeli szerződéseket jó erkölcsbe ütközőnek sem, e körben hivatkozott irányadó eseti döntésekre (EBH2005. 1234., BH2000. 260., BDT2007. 1585. és BDT2019. 4037.) és kiemelte, hogy a szerződéseknek sem célja, sem az azok szerinti kötelezettségek jellege, a bennük rögzített szolgáltatások és ellenszolgáltatások, sem a szerződések tárgya nem sérti az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat. E körben megjegyezte, hogy az alperes által hivatkozott szerződéskötéskori felperesi magatartáson túl, amely nem minősült jogellenes fenyegetésnek, valamilyen többlétezési elemre lett volna szükség, mert ugyanezen indok alapján nem állapítható meg a szerződések jó erkölcsbe ütközése.

[19] A szerződések alperes által állított uzsorás jellegével összefüggésben kiemelte, hogy a szerződés aláírásakor az alperes ügyvezetője kétségtelenül szorult helyzetben volt, nem állapítható meg ugyanakkor az, hogy ezt a helyzetet kihasználva a felperes feltűnően aránytalan előnyt kötött volna ki. Utalt e körben arra, nem állapítható meg az sem, hogy az alperes a saját tulajdonú zongora értékének a megfizetését vállalta volna a szállítási szerződésben. Kifejtette egyebekben, hogy a korábban külföldön értékesített, azonos műszaki paraméterekkel rendelkező zongorákat milyen összegű vételáron értékesítették, ami alátámasztotta álláspontja szerint a perbeli zongorák valós piaci értékét. Hasonló módon az

együttműködési megállapodás kapcsán sem látta megállapíthatónak ezen érvénytelenségi ok fennálltát és a feltűnő értékaránytalanságra való hivatkozást is megalapozatlannak találta.

[20] Egyebekben a szabadalmi és formatervezési mintaoltalom bitorlására hivatkozással előterjesztett beszámítási kifogást is alaptalannak találta. A perköltségről a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően határozott.

IV.

[21] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak részbeni megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan a hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítása iránt; harmadlagosan, az elsőfokú ítélet helybenhagyása esetére kérte, hogy a bíróság adjon helyt a beszámítási kifogásnak.

[22] A megváltoztatásra irányuló jogorvoslati kérelme kapcsán előadta, hogy a lehetetlen szolgáltatásra vonatkozó érvelésének előkérdése volt a zongorák tulajdonjogának megítélése, az elsőfokú ítélet azonban figyelmen kívül hagyta e körben a szállítási, vállalkozási jogviszonyok jellegzetességeit, miszerint a termék tulajdonosa mindig a megrendelő. Tévesen értékelte az elsőfokú bíróság a nem létező szerződésre vonatkozó érveket is, ügyleti akarat ugyanis nem volt az alperesi ügyvezető részéről. Téves továbbá az a megállapítás, hogy a perbeli szerződéseknek sem célja, sem a kötelezettségek jellege nem sérti az erkölcsi normákat, szokásokat. Utalt arra, hogy az alperesi ügyvezető kiszolgáltatott helyzetét és az időprést kihasználva olyan szerződéseket íratott alá az ellenérdekű fél, amely a szolgáltatás és ellenszolgáltatás tekintetében nélkülözte a valós kockázatot, a kötelezett célja egy súlytalan szolgáltatás fejében a jogosult vagyonának megszerzése volt, a vagyont pedig a külföldi koncertturnéra szánt zongora képezte.

[23] Nem értékelte az elsőfokú bíróság teljeskörűen a bizonyítékokat a zongorák tulajdonjoga kapcsán, e körben hivatkozott az alperes a keresetlevélben idézett sms-üzenetre a szaúdi zongorákkal összefüggésben. A bizonyíték éppen a szorult helyzetet és a határidőre történő leszállítás fontosságát támasztja alá, ugyanúgy, ahogy tanú2 tanúvallomása is, valamint tanú1 ügyvezető által előadottak. Elismerték ugyanis, hogy a másik két zongorát az színház részére gyártották le, amely igazolja, hogy az érintett zongora tulajdonjoga csak őt illethette meg, hiszen ő került eladói pozícióban. Ebből is következik, hogy a kialakult együttműködés alapján, függetlenül a közreműködés mértékétől és az anyagoktól, a zongorák mindenképpen a tulajdonába kerültek. A zongorát az ő szerszámaival, munkavállalóival és szakértelmével gyártották le, továbbá munkabért fizetett a felperes ügyvezetőjének is. Utalt e körben arra, hogy a bírói gyakorlat értelmében a gyártásban résztvevő megrendelőt tulajdonjog illeti meg a leggyártott dolgok tekintetében. Mindez önmagában kizárta, hogy eladási bizományosként járjon el, hiszen tulajdonát képezték a zongorák, így lehetetlen volt annak értékesítése ilyen módon. Ebből következik az is, hogy felperesi tulajdonjog hiányában kárról sem beszélhetünk a perbeli esetben.

[24] A jóerkölcsebe ütközés körében hivatkozott az Alkotmánybíróság 801/B/2002. számú döntésében, valamint a BH2012. 8. számú eseti döntésben foglaltakra és fenntartotta, hogy a szorult helyzetét indokolatlan mértékben kihasználta a felperes. Rámutatott, hogy nem a szerződéskötésre ragadta meg a lehetőséget a felperes, hanem a szorult helyzetet kihasználva alakított ki jó erkölcsbe ütköző szerződéses rendelkezéseket. A szerződéses akaratot tehát akképpen befolyásolta, hogy ismerjen el a felperes irányában fennálló valótlan kötelezettségeket. Ezért ismerte el a felperes tulajdonjogát a szerződésben és a biztosítás, visszaszolgáltatás és kárátalány körében ezért vállalt kötelezettséget.

[25] Az uzsorás szerződésre vonatkozó érvelés kapcsán fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat és a válságos gazdasági helyzet kihasználásakor a feltűnően aránytalan előny kikötése kapcsán hivatkozott arra, hogy a valós viszonyokat kellett volna tisztázni az elsőfokú eljárás során, ugyanis a szerződés alapkonceptiója valótlan: a zongorák tulajdonjoga őt illette. Rámutatott e körben arra is, hogy soha nem állapodtak meg a projekt költségeinek és nyereségének arányos megosztásában. Több mint egy évtizede zongorafejlesztéssel foglalkozik, megszámlálhatatlan munkaórát és költséget áldozott a projektre, ezért olyan vállalkozót keresett, aki méretgazdaságosan minőségi zongorákat gyárt, ugyanakkor fel sem merült, hogy az évtizedes munka nyereségén osztozzon a vállalkozóval.

[26] A hatályon kívül helyezésre irányuló jogorvoslati kérelem kapcsán hivatkozott arra, hogy az ítélet sérti a régi Pp. 221. §-ának rendelkezéseit, a tényállás és a jogi indokolás része összemosódik, valamint kiemelte, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher egyediesített telepítése nélkül, a jogi érvelése több elemét és a tényállás fontos körülményeit figyelmen kívül hagyva járt el, megsértve a régi Pp. 3. §-ában foglaltakat. Mindebből következik, hogy szükséges az eljárás megismétlése. Ezen jogorvoslati kérelmét a fellebbezési tárgyaláson pontosítottak szerint a Pp. 252. § (3) bekezdésére alapította.

[27] Állította, hogy az elsőfokú bíróság lényegében minden alap nélkül, iratellenesen jelentette ki, hogy tanúl maga is szorgalmazta a szerződéskötést. A peradatok alapján megállapítható, hogy bár nem zárkozott el a megállapodás megkötésétől, de semmiképpen sem a felperes által igényelt tartalommal. Az elsőfokú ítélet nem utal egyebekben az ügyvezető lakásán 2017. március 20. napján tartott 4 órás megbeszélés alatt történetekre, mindebből következik, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg a határozatát, nem támasztotta alá a bizonyítékok mérlegelését és nem merítette ki az ellenkérelme valamennyi elemét.

[28] A harmadlagos kérelme kapcsán hivatkozott arra, hogy tévesen utasította el a beszámítási kifogást az elsőfokú bíróság a régi Pp. 147/A. §-ában foglaltak szerint, ugyanis azt valamennyi határidőt betartva terjesztette elő. Előadta, hogy a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.295/2023/5/II. számú végzését 2024. május 13-án vette át, a zongorák tulajdonjogát rendező kúriai határozatot pedig 2023. november 15. napján. Méltányosságból kérte

figyelembe venni, hogy korábban a keresetleszállítás indokát az képezte, hogy abban a hiszemben volt, a 80.000 EUR összegű követelés nem őt illeti. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletének kézbesítésekor szembesült azzal, hogy a beszámítás abban a perben lehetetlen.

V.

[29] A felperes fellebbezési ellenkérelme lényegében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai folytán.

[30] Kiemelte, hogy a szállítási szerződést önálló jogviszonyként kell értékelni a perben, a zongorák pedig kizárólagos gyártásában készültek akkor, amikor az alperesi munkavállalók már ki voltak tiltva a gyárból. Azért jött létre a szerződés, hogy az alperesi ügyvezető a koncertezési igényeinek a felek között megromlott kapcsolat ellenére is eleget tudjon tenni. Utalt arra, hogy az színházzal kötött szerződésnek nem alanya, logikai ellentmondás arra hivatkozni, hogy ha az alperes abban a szerződésben eladóként szerepel, abból szükségképpen következik, hogy a zongorák tulajdonjogával a perbeli jogviszonyban rendelkeznie kell. Ehhez képest valójában először meg kellett volna szereznie a tulajdonjogot.

VI.

[31] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítélet elsődleges keresetet elutasító rendelkezése, így azt az ítéltábla a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján nem érintette.

[32] Az alperes a fellebbezésében az alapul szolgáló indokok kifejtésével egyértelműen megjelölte, hogy jogorvoslati kérelme elsődlegesen, illetve eshetőlegesen mire irányul, ezért a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátokból adódóan ennek megfelelő sorrendben kellett vizsgálni a fellebbezésben foglaltakat.

VII.

[33] A fellebbezés nem alapos.

[34] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla az érdemi döntésével egyetértett, annak jogi indokait azonban csak részben osztotta.

VII.1.

[35] Elsődlegesen rögzíti az ítéltábla, hogy a 2022. szeptember 20. napján meghozott 14.Gf.40.116/2022/6. számú jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva a peres felek által 2017. március 20. napján kötött együttműködési megállapodás, valamint a 262-A-

12. és 262-A-11. sorozatszámú zongorákra nézve létrejött szállítási szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasította. Ítéletében rámutatott arra, hogy az ügyleti akarral rendelkező feleknek érdekében állt a helyzet megoldása, vagyis, hogy az együttműködésüket megalapozó megállapodásaikat írásbeli szerződések aláírásával erősítsék meg, ahogyan azt korábban sürgették is. A szerződéstervezeten annak aláírását megelőzően módosítást is átvezettek, amely nem a jogellenes fenyegettséget támasztotta alá: a betoldás azt volt hivatott érzékeltetni, hogy a leírtak az egyik fél szemszögéből kerültek megfogalmazásra, továbbá az a szerződés első részére vonatkozott, vagyis az addig történtek rögzítésére, a felmerült akadályok és megtett korrekciós intézkedések leírására, nem a felek érdemi megállapodására, az általuk vállalt kötelezettségekre. A szerződéskötési akarat fennállt, hátrány hiányában a támadott szerződések érvénytelensége nem volt megállapítható.

[36] A Kúria az ítéltábla jogerős ítéletét a Gfv.III.30.003/2023/8. számú határozatával hatályában fenntartotta. Ítéletében kiemelte, hogy a jogellenes fenyegetés azért nem volt megállapítható, mert a II. rendű felperesnek (jelen per alperesének) is szándékában állt a felek közötti jogviszony tartalmának írásbeli rögzítése, azaz az együttműködési megállapodás megkötése; továbbá annak tartalmával kapcsolatban sem tett olyan nyilatkozatot, amelyből okszerűen arra lehetett volna következtetni, hogy a szerződések nem a valós akaratát tükrözik (53. bek.).

[37] A régi Pp. 229. § (1) bekezdése értelmében a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék. Az előzményi perben a bíróság megalapozatlannak találta a perbeli szerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet: jogerős ítélet áll rendelkezésre azzal összefüggésben, hogy a perben érvénytelenségi kifogással támadott szerződések a Ptk. 6:91. § (2) bekezdésében foglalt ok miatt nem érvénytelenek.

[38] A korábbi jogerős ítélet anyagi jogereje részben kihat a jelen jogvita eldöntésére, hiszen a bíróság a vitássá tett jogról, a szerződések fenti okból adódó érvénytelenségéről már véglegesen határozott, az érvénytelenségi okra alapított alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket jogerősen elbírált, alkalmazva az azt meghatározó jogszabályi rendelkezést, vagyis perújítás hiányában a határozat jogereje nem oldható fel.

[39] Ebből következik, hogy a perbeli szerződések a Ptk. 6:91. § (2) bekezdésében foglalt ok miatt nem érvénytelenek, ebből egyúttal azonban az is következik, hogy a perben nem vitatható tény, hogy a szerződések létrejöttek, miután csak létrejött szerződések lehetnek érvénytelenség folytán alkalmatlanok joghatás kiváltására, vagyis csak létrejött szerződések érvénytelensége vizsgálható.

[40] Helyesen indult ki tehát érdemben – a rendelkezésre álló adatok alapján – az elsőfokú bíróság abból, hogy a perbeli szerződések létrejöttek.

[41] A Ptk. 6:63. § (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

[42] Az alperes sem vitatta a perben, hogy a per tárgyát képező zongorát átvette, Szaúd-Arábiába vitte, majd azt követően nem szolgáltatotta vissza a felperesnek. Állította, hogy erre azért nem volt köteles, mert az okiratban foglalt elismerésével szemben a zongora az ő tulajdonát képezte. A zongora a felperes birtokában volt, amely az okiratba foglalt megállapodás szerint vállalta, hogy meghatározott időtartamra adja át, amely szolgáltatásért ellenszolgáltatást nem kötött ki.

[43] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a perbeli zongorával összefüggésben a tulajdonviszonyokat, e körben az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a korábban meghozott jogerős határozat és a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése alapján tett megállapításaival, ugyanakkor a következőket emeli ki: az alperes akaratí hibára vonatkozó – korábban el nem bíralt – jogállítást nem tett, ehhez kapcsolódó más okból a perbeli szerződések nem támadta meg. A jogellenes fenyegetésre alapított kifogáson túl tehát az alperes akaratí hibáját sem lehetett érdemben vizsgálni. Nem lehetett vizsgálni ebből adódóan a másodfokú eljárásban, hogy az alperes a valóságnak megfelelően tett-e nyilatkozatot a zongora tulajdonjogára vonatkozóan (az a szállító tulajdonát képezi a szerződés 1. pontja értelmében): további jogállítást nélkül önmagában az arra való fellebbezési hivatkozás, hogy az elismerésben foglaltakhoz képest ténylegesen az alperes volt a tulajdonosa a per tárgyát képező zongorának a fellebbezésben hivatkozott el nem bíralt bizonyítékok alapján, nem vezethetett eredményre. A Budapesti színházzal kötött szerződésből pedig eredendően sem lehetett következtetést levonni egy, a peres felek között létrejött megállapodás alapján legyártott zongorák tulajdonát illetően, ahogyan arra a felperes is helyesen mutatott rá fellebbezési ellenkérelmében.

[44] Ebből következően az ítéltáblának abból kellett kiindulnia, hogy a szerződések az okiratba foglalt tartalommal létrejöttek a felek között, a perbeli zongora a szállító felperes tulajdonát képezte és ebből az is következik, hogy az alperes szerződésszegése (a zongora visszaadásának elmulasztása) esetén a kereset szerinti kártérítés megfizetésére köteles.

VII.3.

[45] Annak nem volt akadály, hogy az alperes az újabb eljárásban további érvénytelenségi okra hivatkozzon. Utal e körben az ítéltábla az anyagi jogerőhatás érvényesülése körében meghozott 1/2025. számú Jogegységi határozatban foglaltakra (Jpe.III.60.007/2024/11.): a kereset vagy az alperes kifogása alapján az újabb érvénytelenségi

okra tekintettel a bíróság a korábban hivatkozott érvénytelenségi ok kiküszöbölésével érvényessé nyilvánított szerződés érvénytelenségét is megállapíthatja, és a felek megfelelő kérelmei alapján ismételten sor kerülhet az érvénytelenség valamely különös jogkövetkezményének az alkalmazására is.

[46] Előrebocsátja az ítéltábla, hogy maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság jogi indokolását abban a körben, hogy a perbeli szerződések érvénytelensége az alperes által hivatkozott okból nem volt megállapítható, azt megismételni nem kívánja. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá, hogy fellebbezésében az alperes az érvénytelenségi okok fennálltát arra tekintettel látta megállapíthatónak, vagyis jogi érvelésének alapját az képezte, hogy a zongora tulajdoni helyzetét tekintve tévedett az elsőfokú bíróság, mert az valójában az ő tulajdonát képezte: ezért irányult lehetetlen szolgáltatásra a szerződés (fellebbezés 6. old. utolsó előtti bek.), ütközött jóerkölcsbe a turnéra szánt zongora (vagyon) megszerzése miatt (fellebbezés 7. old. második bek.), illetve ennek okán volt uzsorásnak tekinthető a feltűnően aránytalan előny kikötése folytán (az alapkoncepció valótlanúsága miatt fellebbezés 13. old. harmadik bek.), továbbá a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értéke között ezért volt feltűnően nagy az aránytalanság.

[47] A fentebb kifejtettek értelmében ugyanakkor – akarat hiányában, illetve akarat hiába alapjául szolgáló körülményre vonatkozó jogállás hiányában – a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett arra következtetni, hogy a szerződések tartalma valótlan lenne. A feleket kötötte a szerződéses nyilatkozatuk a Ptk. 6:58. §-a értelmében, a megállapodás tartalma alapján pedig csak arra lehetett következtetni a felek egyértelmű rendelkezése alapján, hogy a perbeli zongora tulajdonjoga a felperest illette (a szállítási szerződés 2. és 9. pontjának kivételével az összes pont utal a “szállító tulajdonát képező” zongorákra). Ebből adódott, hogy a szerződésekben rögzítettek valótlanúsága hiányában egyik érvénytelenségi kifogás sem vezethetett eredményre a fellebbezésben foglaltak szerint.

[48] A zongora megszerzésére irányuló akarral kapcsolatos fellebbezési érvelés alaptalansága abból is következett, hogy a szállítási szerződés szerint a felperes kizárólag a zongora időleges használatba adását vállalta és ezért nem kért ellenszolgáltatást. Az alperes kötelezettségét képezte ehhez képest a zongora visszaadása, az ennek elmulasztása miatt fennálló, a per tárgyát képező kártérítés pedig nem tekinthető e vonatkozásban ellenszolgáltatásnak. A szolgáltatás és az ellenszolgáltatás aránytalanságán alapuló érvelés tehát a megállapodás érvénytelenségét nem alapozhatta meg.

VII.4.

[49] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott fellebbezésében az indokolási kötelezettség megsértésére, a jogorvoslattal támadott ítélet indokolása ugyanis tartalmazza, hogy az elsőfokú bíróság mely szempontok alapján nem találta alaposnak az alperes által előterjesztett kifogásokat. Egyértelműen megállapítható volt, hogy döntését mire alapította, ezért a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének sérelme nélkül hozta meg határozatát. A Pp. 3. § (3) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése pedig önmagában nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezésre [1/2014. (VI. 30.) PK vélemény]. Az alperesnek további bizonyítási

indítványa nem volt, ugyanakkor mind a kereset, mind a beszámítási kifogás az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján elbíráható volt, ezért a régi Pp. 252. § (3) bekezdése értelmében fogalmilag kizárt volt az ítélet hatályon kívül helyezése.

[50] Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogással kapcsolatban is, az elkésetten előterjesztett beszámítási kifogást megalapozottan utasította el 17. és 21. sorszámú végzéseiben a Pp. 147/A. §-a értelmében. Kötelező jogi képviselő esetében ugyanis az alperes beszámítási kifogását az első tárgyalást követő 30 napon belül, míg keresetváltoztatás esetén a keresetváltoztatás közlésétől számított 30 napon belül terjesztheti elő. Ha pedig a beszámítani kért követelés ezen határidők leteltét követően járt le, a beszámítási kifogás e határidő lejártát követő 30 napon belül nyújtható be [Pp. 147/A. (1)-(3) bek.].

[51] Fellebbezésében az alperes az időközben átvett bírósági határozatok eredményeként előállt igényérvényesítési lehetőségre hivatkozott azzal, hogy a tudomásszerzés időpontjaként 2023. november 15. napját és 2024. május 13. napját jelölte meg. Helyesen állapította meg ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a keresetpontosítás, vagyis az, hogy a felperes a látszólagos halmazatban álló keresetek közül egyes kereseteket nem tartott fenn, nem minősült a Pp. 146/A. §-a szerinti keresetváltoztatásnak, ezért a főszabály szerinti határidőhöz mérten késedelmesen előterjesztett beszámítási kifogás elutasításának volt helye.

[52] A fellebbezésben előadott időpontok és az alperes által állított keresetváltoztatáshoz képest is elkésetten terjesztette elő ugyanakkor az alperes a beadványát 2024. július 5. napján arra figyelemmel, hogy a felperesi keresetpontosítást 2024. június 3. napján vette át. Helyesen értelmezte az első tárgyalás eljárásjogi fogalmát is végzésében az elsőfokú bíróság; a fellebbezésben hivatkozott Pfv.20.177/2016/4. számú határozatban foglaltak pedig nem voltak irányadók, ugyanis abban nem a kötelező jogi képviselő esetén irányadó szabályokkal összefüggésben tett megállapításokat a Kúria, az adott esetben ugyanakkor a Pp. 147/A. §-ában foglaltak érvényesülésével kellett az eljárást lefolytatni.

VIII.

[53] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[54] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét az alperes maga viseli, köteles továbbá a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, amely a képviselőt ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjából állt. Az ítéltábla a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg. A megismételt eljárás az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján illetékmentes.

Budapest, 2025. május 15.

Dr. Sándor Ottó s. k.
tanácselnök

Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.

Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.

bíró

bíró

előadó